

Vastgesteld bij raadsbesluit van 16 december 2004

Notitie coffeeshopbeleid Oss 2004

Samenvatting

Aanleiding Vraagstelling

Hoofdstuk 1 Huidige stand van zaken

Hoofdstuk 2 Uitwerking van de vraagstelling
Huidig landelijk coffeeshopbeleid
Kabinetsbeleid 2004
Richtlijnen Openbaar Ministerie
De beleidsvrijheid van de gemeente
Conclusie

Hoofdstuk 3 Politietoezicht
Beoordeling van de politie van het druggebruik in Oss
Conclusie

Hoofdstuk 4 Bepaling noodzaak één of meer coffeeshops
Conclusie

Hoofdstuk 5 Exploitatievoorwaarden

Conclusies en aanbevelingen

Advies

Bijlagen

Bijlage 1 Waar halen scholieren hun cannabis vandaan?

Bijlage 2 Exploitatievoorwaarden

Bijlage 3 Feiten en trends over druggebruik in Nederland en Oss

Samenvatting

De leden van de commissie van Bestuur en Organisatie hebben de vraag gesteld of het noodzakelijk is om in Oss twee coffeeshops te hebben.

Het fenomeen coffeeshop in Nederland is een gevolg van het opportuniteitsbeginsel dat in het Nederlands strafrecht is opgenomen. In het kader van het algemeen maatschappelijk belang mag het Openbaar Ministerie afzien van de vervolging van strafbare feiten.

Het in bezit hebben van een gelimiteerde hoeveelheid en gebruiken van softdrugs is weliswaar strafbaar volgens de opiumwet, maar in geval van constatering zal doorgaans geen strafrechtelijke sanctie worden ondernomen.

Om de verkoop van hard drugs en softdrugs te scheiden heeft het Openbaar Ministerie een aantal criteria opgesteld waaronder dit wordt bedoeld. Dit zijn de AHOJG criteria.

De invulling van het coffeeshopbeleid wordt volgens het kabinetsbeleid overgelaten aan het lokale bestuur, omdat daarbij rekening kan worden gehouden met de plaatselijke situatie. De gemeente heeft beleidsvrijheid voor wat betreft: het aantal toe te laten coffeeshops in de gemeente, de toegestane handelsvoorraad en de locatie van de coffeeshop en aanvullende exploitatievoorwaarden. In de landelijke beleidslijnen worden daarbij randvoorwaarden aangegeven zoals geen overlast van straathandel in de woonwijken, geen coffeeshop in woonstraten en gelegen op een redelijke afstand tot scholen.

Op basis van het kabinetsbeleid zoals dit is vastgelegd in de Cannabisbrief, welke is verschenen op 23 april 2004, kan de gemeente het aantal coffeeshops terugbrengen van twee naar één en zelfs reduceren tot nul. Daarbij wijst het kabinet wel op de balans die er moet zijn tussen legale en illegale verkoop van softdrugs om te voorkomen dat er te veel straathandel optreedt welke overlast geeft en moeilijker controleerbaar is.

De politie meldt geen stijging van de illegale verkoop van (soft- en hard) drugs in de wijken als gevolg van het feit dat het aantal coffeeshops is terug gegaan van twee naar één. Ook indien er twee coffeeshops zijn, kan niet worden voorkomen dat er drugs worden verkocht buiten de coffeeshop. De politie is van mening dat er in Oss geen sprake is van grootschalige drugproblematiek en dat de problemen goed beheersbaar zijn. Dit is ook de mening van de jongerenwerkers van Diagonaal en de veldwerkers van Novadic, die van mening zijn dat de drugsproblematiek zowel onder jongeren als volwassenen zeer beheersbaar is.

Om het drugprobleem in Oss en het politiedistrict goed beheersbaar te houden, moet er minimaal één coffeeshop worden bedoeld. Dit gezien het feit dat Oss een centrumfunctie heeft voor de regio. De exploitatievoorwaarden die in de notitie Coffeeshopbeleid 1997 zijn opgenomen alsmede de voorwaarden voor de locatie blijven ongewijzigd. Er wordt slechts één voorwaarde geherformuleerd. Op het verzoek van de commissie Bestuur en Organisatie, om het aantal coffeeshops terug te brengen tot één, kan dus positief worden beslist. In feite verandert er daardoor niets aan de huidige situatie in Oss.

Aanleiding

Vraagstelling van de raad

In de vergadering van de commissie Bestuur en Organisatie van 29 september 2003 zijn de volgende vragen gesteld:

1. Is het noodzakelijk dat er in de gemeente Oss twee coffeeshops moeten worden gedoogd?
2. Geeft het landelijk beleid aanleiding om het huidige coffeeshopbeleid in Oss, waarin twee coffeeshops worden gedoogd, te wijzigen en terug te brengen naar één.
3. Is de burgemeester bereid om een aanpassing van dit beleid te overwegen?
4. Geeft de werking van de huidige coffeeshop aan de Kromstraat aanleiding tot extra politie toezicht in de directe omgeving?

De burgemeester heeft aan de leden van de commissie toegezegd deze mogelijkheid te willen onderzoeken en indien mogelijk het aantal coffeeshops terug te brengen tot één.

Hoofdstuk 1 Huidige stand van zaken.

Sinds 1991 is Oss bekend met het fenomeen coffeeshop. Volgens de gangbare definitie is een coffeeshop een alcoholvrije horecagelegenheid waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt. De eerste coffeeshop is in 1991 geopend in de Monsterstraat. In de Kromstraat is eind 1994 een tweede coffeeshop geopend.

Om het aantal coffeeshops in Oss te reguleren is een notitie Coffeeshopbeleid opgesteld die op 28 februari 1997 is vastgesteld door de gemeenteraad van Oss.

Daarin is vastgelegd het maximum aantal te gedogen coffeeshops in de gemeente Oss, namelijk twee, een aantal exploitatievoorwaarden waaraan de exploitant zich moet houden en de plaatsen waar een coffeeshop zich mag vestigen.

De notitie Coffeeshopbeleid 1997, welke op 28 februari 1997 door de gemeenteraad is vastgesteld met de daarin genoemde voorwaarden blijven allemaal van kracht. Eén onderwerp is nu punt van onderzoek; namelijk het aantal te gedogen coffeeshops in Oss. Op dit moment is in de gemeente Oss één coffeeshop open die onder het "gedoogbeleid" valt, en de raad wil onderzoek naar de vraag of het mogelijk is het aantal coffeeshops te beperken tot één.

Hoofdstuk 2 Uitwerking van de vraagstelling

Ten behoeve van de beantwoording van de eerste vraag van de commissie Bestuur en Organisatie: "Is het noodzakelijk dat er in de gemeente Oss twee coffeeshops moeten worden gedoogd?" wordt onderzocht wat het huidige landelijke beleid op dit terrein is.

Deze vraag kan niet zondermeer eenduidig worden beantwoord, maar er moet eerst duidelijkheid worden gegeven over de volgende vragen;

- Wat is de huidige wet- en regelgeving met betrekking tot het coffeeshopbeleid?
- Wie of welk orgaan bepaalt het aantal coffeeshops in een gemeente?
- Wie of wat bepaalt de noodzaak van "één of meer coffeeshops in de gemeente Oss?

Huidig landelijk coffeeshopbeleid

Wat is de huidige wet- en regelgeving met betrekking tot het coffeeshopbeleid?

- hoe ziet het landelijke gedoogbeleid rondom de coffeeshop eruit

Het Nederlandse drugbeleid heeft als centrale doelstelling het voorkomen dan wel beperken van de risico's van druggebruik voor het individu, zijn directe omgeving en de samenleving. Bescherming van kwetsbare groepen, met name jongeren, staat hierbij voorop. Het beleid berust op drie pijlers: de vraag naar drugs wordt ontmoedigd door middel van een actief zorg- en preventiebeleid; het aanbod van drugs wordt tegengegaan door middel van de bestrijding van de productie en handel; inspanningen ter bestrijding van overlast rond druggebruik en -handel en handhaving van de openbare orde.

Kabinetsbeleid 2004

In de Cannabisbrief die op 23 april 2004 is verschenen onder verantwoordelijkheid van de Minister van VWS staat over het huidige Nederlandse drugsbeleid het volgende :

Met het beleidsmatig en strafrechtelijk onderscheid tussen drugs met een onaanvaardbaar risico (harddrugs) en cannabis wordt uitdrukking gegeven aan de verschillen in gezondheidsrisico's van deze middelen. Tevens wordt beoogd zowel de vraag- als aanbodzijde van de markten voor cannabis en voor drugs met onaanvaardbare risico's van elkaar te scheiden. Dit heeft geleid tot het huidige coffeeshopbeleid waarbij onder strikte voorwaarden de verkoop van gebruikershoeveelheden hasj en marihuana niet vervolgd wordt, wat overigens niet betekent dat het gebruik van cannabis zonder risico's is.

Uit het gegeven dat Nederland in Europa ten aanzien van het gebruik van cannabis een middenpositie inneemt, leidt het kabinet af dat het bestaan van coffeeshops in ieder geval niet tot een significant hoger gebruik van cannabis leidt. Vanuit het oogpunt van de scheiding der markten is het gunstig dat er in gedoogde coffeeshops slechts zelden harddrugs worden aangetroffen.

Door het kanaliseren van de verkoop van cannabis in coffeeshops wordt voorts de overlast die doorgaans met de diffuse straathandel gepaard gaat tot op zekere hoogte beheersbaar gehouden. /...../

Voor het kabinet staat voorop dat het coffeeshopbeleid een taak is van lokaal bestuur. Het kabinet erkent ook dat juist het lokaal bestuur een uiterst verdienstelijke inzet pleegt op dit gebied. De resultaten ten aanzien van bovenstaande uitgangspunten van het beleid overziend is de inzet van het kabinet dat het beleid ten aanzien van straathandel, drugstoerisme en teelt van cannabis scherper dient te worden en het huidige terugdringen van het verschijnsel coffeeshop moet worden voortgezet. Uiteraard moet er zorg voor

gedragen worden dat met terugdringing van coffeeshops de precaire balans niet doorslaat naar de niet-gedoogde verkoop van cannabis. De inzet van het kabinet is dat in alle gevallen de aanwezigheid van coffeeshops in de buurt van scholen, het drugstoerisme en de grootschalige hennepcultuur teruggedrongen moeten worden.

Uit de Cannabisbrief 2004 blijkt duidelijk dat het lokaal bestuur bevoegd is de invulling van het lokale coffeeshopbeleid te bepalen. Inzet van het huidige beleid is het terugdringen van het aantal coffeeshops, maar de balans mag niet doorslaan naar de niet –gedoogde verkoop van cannabis. (Cannabisbrief blz. 2-3).

Het antwoord op de vraag van de commissie Bestuur en Organisatie "Is het noodzakelijk dat er in de gemeente Oss twee coffeeshops moeten worden gedoogd?" luidt:

Nee, het is niet noodzakelijk volgens de regelgeving en het landelijk beleid dat er twee coffeeshops worden gedoogd. De gemeente is vrij in het bepalen van het aantal coffeeshops in de gemeente.

Richtlijnen Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie is belast met de handhaving van de verbodsbepalingen in de Opiumwet. In het Nederlands strafrecht is het opportunitetsbeginsel opgenomen. Dit houdt in dat het Openbaar Ministerie de bevoegdheid heeft om af te zien van vervolging van strafbare feiten als hiermee het algemeen maatschappelijk belang gediend is.

Het Openbaar Ministerie heeft richtlijnen opgesteld voor de opsporing en vervolging van overtredingen van de Opiumwet. Hierin worden prioriteiten voor de opsporing en vervolging aangegeven. Deze richtlijnen zijn in 1996 en 2001 bijgesteld.

Hoogste prioriteit heeft de in- en uitvoer van harddrugs. Daarna volgen strafbare feiten met betrekking tot de teelt van en de handel in softdrugs.

Opsporing en vervolging van het bezit van harddrugs of softdrugs voor eigen gebruik hebben de laagste prioriteit.

Het aanwezig hebben van een gebruikershoeveelheid cannabis is weliswaar strafbaar volgens de Opiumwet, maar het Openbaar Ministerie kent aan dit feit een lage opsporingsprioriteit toe en in geval van constatering zal geen strafrechtelijke actie worden ondernomen.

Opsporing en vervolging cannabis

In de Aanwijzing Opiumwet (laatst gewijzigd 01-01-2001) gaat het Openbaar Ministerie op verschillende plaatsen in op softdrugs (cannabis). Deze zijn onder te verdelen in drie gebieden:

De richtlijnen bevatten aanwijzingen voor:

- Het bezit van cannabis
- De verkoop van cannabis
- De teelt van cannabis

Hieronder wordt kort ingegaan op de betreffende aanwijzingen.

Aanwijzingen voor bezit van cannabis

De aanwijzing zegt hierover letterlijk: *"De grens voor wat gedoogd wordt ten aanzien van de verkoop van hennepproducten door de coffeeshops is gesteld op 5 gram. Het ligt in de rede in beginsel eenzelfde grens te hanteren ten aanzien van het bezit van hennepproducten. Tot en met 5 gram, de geringe hoeveelheid voor eigen gebruik, wordt derhalve politiese pot toegepast. Bij hoeveelheden tussen de 5 en de 30 gram volgt bij ontdekking een strafrechtelijke reactie.*

Opsporing: geen gerichte prioriteit."

Aanwijzingen voor verkoop van cannabis

Een gemeente kan, in overleg met OM en politie, besluiten één of meerdere coffeeshops toe te laten. Coffeeshops zijn alcoholvrije horecagelegenheden waar onder strikte voorwaarden handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt.

Voor de exploitatie van een gedoogde coffeeshop gelden de zogenoemde AHOJG-criteria, welke inhouden:

A - geen affichering: betekent geen reclame anders dan een summiere aanduiding op de betreffende lokaliteit

H - geen harddrugs: dit betekent dat geen harddrugs voorhanden mogen zijn en/of verkocht worden

O - geen overlast: onder overlast kan worden verstaan parkeeroverlast rond de coffeeshops, geluidshinder, vervuiling en/of voor of nabij de coffeeshop rondhangende klanten

J - geen verkoop aan jeugdigen en geen toegang aan jeugdigen tot een coffeeshop: gelet op de toename van het cannabisgebruik onder jongeren is gekozen voor een strikte handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar

G - geen verkoop van grote hoeveelheden per transactie: dat wil zeggen hoeveelheden groter dan geschikt voor eigen gebruik (= 5 gram); onder "transactie" wordt begrepen alle koop en verkoop in één coffeeshop op eenzelfde dag met betrekking tot eenzelfde koper.

Wanneer een gedoogde coffeeshop zich houdt aan de door de lokale driehoek vastgestelde beleidsregels (minimaal de AHOJG-criteria), wordt door het OM niet opgetreden. De lokale driehoek stelt ook een maximale handelsvoorraad vast waartegen niet zal worden opgetreden. Deze voorraad mag niet meer zijn dan 500 gram.

Bij overtreding van de beleidsregels of wanneer cannabis op andere punten wordt verkocht zal wel strafrechtelijk worden opgetreden.

Het sluiten van een coffeeshop is voorbehouden aan het lokale bestuur.

Aanwijzingen voor de teelt van cannabis

De prioriteit voor opsporing en vervolging ligt bij de beroeps- of bedrijfsmatige teelt. Of hiervan sprake is wordt onder meer bepaald door de schaalgrootte van de teelt (in ieder geval meer dan vijf planten) en de mate van professionaliteit. De aanwijzing noemt diverse indicatoren, met betrekking tot belichting, verwarming, bevoeiing enz. waarmee de hoogte van de boete kan worden vastgesteld. Bij een hoeveelheid van vijf planten of minder is er geen sprake van beroeps- of bedrijfsmatig handelen. Een dergelijke situatie wordt beoordeeld en behandeld als het bezit van een geringe

hoeveelheid cannabis bestemd voor eigen gebruik. In deze gevallen volgt dan ook sepot met afstand. Alleen wanneer de teler minderjarig blijkt wordt strafrechtelijk opgetreden.

De beleidsvrijheid van de gemeente

De invulling van het coffeeshopbeleid is een zaak van het lokaal bestuur, waarbij de lokale driehoek (burgemeester, OM en politie) het beleid concreet invult en prioriteiten stelt bij de dagelijkse handhaving. Er zijn in de landelijke regelgeving geen regels of voorschriften die bepalen hoeveel coffeeshops de lokale driehoek moet toestaan. Het is aan de lokale driehoek om na te gaan wat de behoefte c.q. noodzaak is van het aantal coffeeshops in de gemeente Oss en de gemeenten in het politiedistrict Maasland.

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat de gemeente beleidsvrijheid heeft ten aanzien van het toestaan van één of meer coffeeshops. Deze beleidsvrijheid betreft: te bepalen hoeveel coffeeshops in de gemeente moeten worden toegestaan, de bepaling van de maximale handelsvoorraad die overigens niet meer mag zijn dan is vastgelegd in de AHOJG beleid van het Openbaar Ministerie en de plaats waar een coffeeshop zich mag vestigen en aanvullende exploitatievoorwaarden.

De volgende vraag is dan: Hoe groot is de behoefte aan coffeeshops in de gemeente Oss? Of Wat bepaalt de noodzaak van één of meer coffeeshops in de gemeente Oss?

Hoofdstuk 3 POLITIETOEZICHT

De gemeenteraad heeft ook gevraagd of "de werking van de huidige coffeeshop aan de Kromstraat aanleiding geeft tot extra politietoezicht in de directe omgeving?"

De politie heeft tot taak de werking van de huidige coffeeshop aan de Kromstraat te controleren. Dat betekent controleren of de beheerders zich houden aan de AHOJG en de aanvullende exploitatievoorwaarden en daarnaast controleren of de bezoekers geen overlast veroorzaken.

In het Activiteitenplan 2004 van de politie district Maasland staat: het district Maasland kent geen openbare ordeproblematiek, gerelateerd aan het gebruik van hard – en softdrugs. Binnen het district Maasland is één coffeeshop. Activiteiten van de politie daarop zijn:

- Maandelijkse controles op het AHOJG - beleid bij de coffeeshop
- Informatie over illegale inrichtingen worden aan het bestuur doorgegeven in verband met het opstarten van bestuurlijke trajecten ter beëindiging van illegale inrichtingen (Wet milieubeheer)
- Handel in harddrugs en softdrugs wordt aangepakt
- Projectmatige aanpak van hennepkwekerijen gezien de grote inzet van personeel
- Aanpak en opsporing van dealers die verkopen aan minderjarigen in woonwijken en in en rondom scholen (hierin ligt een actieve rol voor de schooladoptant)

In het Activiteitenplan 2004 van de politie voor de wijk Oss Noord West, waar de coffeeshop is gevestigd, staat specifiek over de shop: "Het publiek van de coffeeshop veroorzaakt geen overlast. Gelet op het aantal bezoekers voorziet de coffeeshop in een behoefte. De beheerders verlenen indien gewenst alle medewerking zowel aan politie als aan buurtbewoners. Zij staan open voor vragen, op- en aanmerkingen. De coffeeshop conformeert zich aan het landelijk gedoogbeleid. Er is in de omgeving geen duidelijk aantoonbare relatie tussen criminaliteit en leefbaarheidsproblemen. Activiteiten van de politie in de wijk: Minimaal een keer in de twee weken wordt de coffeeshop bezocht en is er contact met de beheerder. Incidenteel wordt daarbij de aanwezige voorraad gecontroleerd".

Beoordeling politie van het druggebruik in Oss

In bijlage 1 is aangegeven welke waarnemingen / signalen de politie heeft uit de wijken voor wat betreft overlast en het gebruik van drugs en drank in de openbare ruimte. Tevens is aangegeven welke activiteiten de politie verricht ten aanzien van het bestrijden van deze overlast, en welke partners de politie daarbij betreft.

Ondanks het feit dat in alle wijken sprake is van drugsproblematiek (gebruik van drugs, handel in soft- en harddrugs) is de politie van oordeel dat er in het district Maasland geen ernstige drugproblematiek is en dat deze beheersbaar is.

Met name rondom de coffeeshop aan de Kromstraat is volgens de politie geen sprake van overlast voor de omwonenden. Sinds de reconstructie van de Kromstraat is het parkeren voor bezoekers van de shop veranderd. Voorheen konden deze op het kerkplein parkeren, tegenwoordig liggen er een aantal vakken ter hoogte van de coffeeshop. Op drukke tijden heeft men aan deze vakken te weinig. Men zoekt dan een plaatsje in de omgeving, bijv. weer op het kerkplein. Tot nu toe levert het parkeren geen noemenswaardige klachten op. Het blijft bij incidenteel dubbel parkeren; gevaarlijk wegrijden e.d. Veel bezoekers komen ook met de fiets/bromfiets. Voor deze categorie is voldoende parkeergelegenheid naast de shop.

De politie controleert met grote regelmaat op verschillende tijdstippen de coffeeshop en heeft tot op heden nog geen onregelmatigheden geconstateerd. De voorraad is in orde; het bewakingsstelsel werkt; goede controle op de leeftijd (bij twijfel vraagt men om een legitimatie); bij verdenking van illegale handel worden de bewuste personen buiten gezet; ontzeggingen van de toegang tot de koffieshop worden besproken/doorgegeven. De sociale controle op de koffieshop is goed. Bij vragen, op- of aanmerkingen kunnen buurtbewoners rechtstreeks naar de beheerders stappen. Daardoor hoeft de politie geen extra capaciteit in te zetten.

In het najaar van 2003 zijn er berichten in de pers verschenen dat er wel sprake zou zijn van overlast. Er is overleg geweest met omwonenden en het bestuur van de H. Hart kerk aan de Kromstraat. Gebleken is dat er geen sprake is van overlast van bezoekers van de coffeeshop.

Conclusie

Ten aanzien van de vraagstelling van de raad of de werking van de huidige coffeeshop aan de Kromstraat aanleiding geeft tot extra politietoezicht in de directe omgeving kan worden geconcludeerd dat dit niet het geval is.

De politie geeft aan geen extra capaciteit te hoeven inzetten om overlast te bestrijden rondom de coffeeshop. Ook de beheerders werken mee om de zaken rondom en in de coffeeshop in goede banen te leiden conform de richtlijnen van het AHOJG beleid.

Hoofdstuk 4 Bepaling noodzaak één of meer coffeeshops

Om een goed besluit te kunnen nemen of het verantwoord is om het aantal te gedogen coffeeshops terug te brengen van twee tot één, is met verschillende instanties gesproken over de huidige situatie. In oktober 2000 is één coffeeshop gesloten door de burgemeester en er is dus feitelijk sprake van één gedoogde verkoop- en gebruiksplaats.

Mogelijke gevolgen van het maken van de keuze voor één coffeeshop.

Het toestaan van één coffeeshop in de gemeente Oss kan tot het volgende leiden:

1. Er ontstaat een monopolie, één aanbieder met mogelijk ongewenste gevolgen. Bijvoorbeeld dat gebruikers zich niet thuis voelen in de sfeer van de coffeeshop of vanwege de prijs naar mogelijkheden elders zoeken om aan softdrugs te komen.
2. Omdat er maar één aanbieder is kunnen andere (illegale) aanbieders in de markt springen. Dit betekent een ondermijning van de basis van het gedoogbeleid, namelijk dat de politie zicht kan houden op de verkoop van softdrugs en daarmee voorkomen wordt dat ook harddrugs worden aangeboden. Dit blijkt ook uit de waarnemingen van de politie dat dit in beperkte mate het geval is.
3. Andere (illegale) aanbieders die niet onder het gedoogbeleid vallen zijn niet gebonden aan de AHOJG voorwaarden, die uitdrukkelijk bepalen dat hard drugs niet mogen worden aangeboden en dat een leeftijdsgrens van 18 jaar moet worden aangehouden. Dit blijkt ook uit de signalen die de politie ontvangt dat buiten de coffeeshop soft en harddrugs incidenteel worden aangeboden.
4. Door de combinatie van dealers en kopers kunnen er overlast situaties ontstaan in de woonwijken. Er worden geen structurele overlastsituaties gemeld door de politie als gevolg van het gebruik/koop/verkoop van hard- of softdrugs.
5. In een gedoogde coffeeshop bestaat de mogelijkheid dat een experimenterende bezoeker onder begeleiding zijn eerste joint roken. Deze bezoeker kan worden begeleid bij het ervaren van de sensatie in een daarvoor geëigende omgeving. Met name de beheerders van de coffeeshop kunnen onervaren gebruikers voorlichting geven over de effecten. Mochten er complicaties ontstaan dan is er de mogelijkheid om na te gaan wat de onervaren gebruiker heeft gebruikt. In het illegale circuit bestaat deze mogelijkheid niet.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat bijna de helft van de scholieren boven 12 jaar en ouder die softdrugs gebruikt (47%) de cannabis verkrijgen van vrienden (bijlage 2), ruim eenderde koopt de softdrugs in de coffeeshop en maar enkelen (11%) kopen hun softdrugs kopen bij een dealer. Deze cijfers geven een indruk waar jongeren die niet toegelaten mogen worden tot de coffeeshop, het leeftijdscriterium is 18 jaar, hun softdrugs kopen. Daaruit blijkt dat de meeste scholieren op een gedoogde manier hun softdrugs verkrijgen en zich niet richten op het illegale circuit.

Met de volgende instanties zijn gesprekken geweest om meer inzicht te krijgen over de situatie in Oss met betrekking tot vraag en aanbod van softdrugs: met de politie over de ontwikkeling van de straathandel na het sluiten van een coffeeshop; met de jongerenwerkers van stichting Diagonaal en de veldmedewerkers van Novadic of zij signalen opvangen over straathandel en of zij de indruk hebben dat deze illegale verkopers een aanbod hebben van soft- en harddrugs. De jongerenwerkers van St. Diagonaal nemen waar dat in de openbare ruimte incidenteel dealers verschijnen die drugs verkopen en dat het aanbod waarschijnlijk niet beperkt blijft tot softdrugs. Maar zij hebben niet de indruk dat dit leidt tot onaanvaardbare situaties.

De bedoeling van het coffeeshop beleid is het reguleren van het aanbod van drugs, het scheiden van de verkoop van hard drugs en soft drugs. Het gedoogbeleid in Nederland is met name van belang voor de gezondheid van de gebruikers, en met name jongeren. Door het gedoogbeleid wil de overheid voorkomen dat jongeren door het experimenteren met het gebruik van genotmiddelen worden gecriminaliseerd.

Om jongeren op de gevaren van genotmiddelengebruik te wijzen, wordt al jaren het preventieproject op scholen gedaan: Gezonde school en genotmiddelen. De veldwerkers van Novadic, die meewerken aan dit programma, constateren dat de leeftijd waarop jongeren de eerste keer genotmiddelen gebruiken, steeds lager wordt. Zij hebben niet de indruk dat het druggebruik door jongeren in Oss afwijkt van de landelijke trend.

Conclusie

De overlast die gemeld wordt door de politie in de wijken lijkt niet te worden veroorzaakt door het feit dat het aantal coffeeshops is terug gegaan van twee naar één en er dus meer illegale handel in soft en harddrugs plaatsvindt in de openbare ruimte. Ook indien er twee coffeeshops zouden zijn, kan niet worden voorkomen dat er softdrugs worden verkocht buiten de coffeeshop.

Uit het informatieve overleg met de veldwerkers van Novadic en de jongerenwerkers van Diagonaal zijn geen signalen gekomen die er op wijzen dat het aantal coffeeshops meer dan één moet zijn, opdat het illegaal verkopen wordt voorkomen omdat dit tot onaanvaardbare situaties zou leiden.

Ook de politie is van mening dat de drugproblematiek in Oss goed beheersbaar is.

Hoofdstuk 5 Exploitatievoorwaarden

In de notitie Coffeeshopbeleid, welke is vastgesteld op 28 februari 1997 is een aantal exploitatievoorwaarden opgenomen die allemaal gehandhaafd kunnen blijven. Wel is het zinvol om

een voorwaarde te herformuleren, nl. het verbod om derden in de gelegenheid te stellen in de coffeeshop te handelen in goederen. Het voorstel is dat het volgende verbod in de huisregels dient te staan:

- handel in goederen of waren door derden is niet toegestaan; de beheerder/toezichthouder dient dit verbod te handhaven

Met de herformulering wordt de voorwaarde in juridisch opzicht wat aangescherpt. Daarmee wordt voorkomen dat in de coffeeshop in (gestolen) goederen kan worden gehandeld.

Conclusies en aanbevelingen

De Minister van Volksgezondheid heeft op 23 april 2004 de zogenaamde Cannabisbrief uitgebracht, waarin het kabinetsbeleid met betrekking tot softdrugs wordt uiteengezet.

De gemeente heeft beleidsvrijheid om het aantal coffeeshops in haar gemeente te bepalen.

Het kabinetsbeleid zoals verwoord in de Cannabisbrief 2004 is gericht op het verminderen van het aantal coffeeshops. Het streven van de raad om het aantal coffeeshops in de gemeente Oss terug te brengen van twee naar een, loopt daarbij in de pas.

Wel heeft de gemeente tot taak te voorkomen dat door het terugbrengen van het aantal coffeeshops, de balans tussen gedogen van een coffeeshop en illegale verkoop van softdrugs niet doorslaat.

In Oss is in feite sprake van één coffeeshop sinds 1 oktober 2000. Zowel de politie als de jongerenwerkers van St. Diagonaal en de veldwerker van Novadic geven geen signalen af dat dit tot onaanvaardbare situaties leidt.

Er wordt in de parken in de gemeente door dealers gehandeld in soft drugs en wellicht ook in hard drugs. Maar alle professionals die de situatie in de wijken worden geacht te kennen, geven aan dat de situatie in Oss wat betreft drugproblematiek zeer beheersbaar is.

De overige vestigingsvoorwaarden die in de Notitie Coffeeshopbeleid staan, zoals die is vastgesteld op 28 februari 1997, kunnen worden gehandhaafd omdat die in lijn zijn met de voorwaarden zoals die door het kabinet zijn gegeven in de Cannabisbrief van 23 april 2004. De voorwaarde betreffende het verbod om derden in de coffeeshop in de gelegenheid te stellen goederen of waren te verhandelen, wordt aangescherpt. Dit om het handelen in (gestolen) goederen tegen te gaan.

Advies

- Kennis te nemen van de mogelijkheid om het aantal te gedogen coffeeshops in de gemeente Oss terug te brengen van twee naar één.
- In principe besluiten om maar één coffeeshop te gedogen.
- De gemeenteraad voorstellen om één exploitatievoorwaarde scherper te formuleren. Het volgende verbod dient in de huisregels te staan:
- handel in goederen of waren door derden is niet toegestaan; de beheerder/toezichthouder dient dit verbod te handhaven

Bijlage 1 Informatie over waarnemingen van politie in de wijken en het politietoezicht daarop

In de activiteitenplannen van de wijken zoals die staan vermeld in het Activiteitenplan 2004 van de politie district Maasland staan een aantal activiteiten gemeld die met jeugd en drugs te maken hebben:

Wijk	Waarneming politie	Activiteit politie	Activiteit partners
Centrum, Krinkelhoek en Mettegeupel	geconstateerd wordt dat in het uitgaansgebied het gebruik van harddrugs (cocaïne) in combinatie met overmatig drankgebruik kan leiden tot gewelddadigheden	de politie houdt daarbij de vinger aan de pols middels het Pre project	
Oss Noord West	op sommige locaties waar jongeren zich ophouden wordt incidenteel het gebruik van softdrugs en alcohol geconstateerd.	volgens districtelijk beleidsplan, geen specifieke wijkactiviteiten	
Schadewijk	In de Roodborststraat is een internetcafé gevestigd. In het café worden softdrugs gebruikt. Tegen de beheerders is door de politie en gemeente opgetreden in verband met het verkopen van softdrugs.	structureel controleren horecagelegenheid in reguliere dienst door clustermedewerkers	bij constatering van verkoop softdrugs vanuit een horecagelegenheid waar dit niet is toegestaan, zal de gemeente de locatie sluiten.
Berghem en Ravenstein	De politie ontvangt af en toe signalen dat er ook onder jongeren sprake is van (hard) drugsgebruik. Handel in hard- en softdrugs vindt in voorkomende gevallen plaats door dealers die de drugs vanuit de regio (Nijmegen en Den Bosch) betrekken.	volgens districtelijk beleidsplan, geen specifieke wijkactiviteiten	
Oss-zuid	op sommige locaties waar jongeren zich ophouden wordt incidenteel het gebruik van softdrugs en alcohol geconstateerd.	éénmaal per week houden twee politiemedewerkers tussen 22.00 en 03.00 uur toezicht in de reguliere surveillance op de plaats	de jongerenwerker van Diagonaal probeert contact te leggen met de jongeren en tracht hen te stimuleren om deel te nemen aan reguliere activiteiten die voor hen zijn bestemd. Maatschappelijke problematieken worden door de politie doorgegeven aan het maatschappelijk werk.
Ruwaard	Volgens de politie wonen in deze wijk relatief veel oudere druggebruikers. Ook ontdekt de politie jaarlijks enkele verkooppunten van drugs. (N.B. er is geen onderscheid gemaakt in verkoop van hard- of softdrugs).	volgens districtelijk beleidsplan, geen specifieke wijkactiviteiten	Via SDA (Stelselmatige dader aanpak) wordt getracht te voorkomen dat de wijkbewoner afglijdt in crimineel gedrag

Bijlage 1 Waar halen scholieren hun cannabis vandaan?

Door het Trimbos instituut is in 1999 een landelijk onderzoek gedaan naar de vraag waar de scholieren hun cannabis vandaan halen.

Tabel: Waar halen scholieren meestal hun cannabis vandaan?

	1996	1999
Zij krijgen cannabis van vrienden	41%	47%
Zij kopen cannabis in coffeeshops	41%	32%
Zij kopen cannabis bij een dealer	11%	11%
Zij krijgen cannabis van anderen	5%	8%
Zij kopen cannabis op school	3%	1%
Eigen kweek ^a	-	2%

Leerlingen van 12 jaar en ouder van middelbare scholen (actuele gebruikers).

a. Alleen gemeten in 1999.

Bron: Peilstationsonderzoek, Trimbos-instituut.

Bijlage 2 Exploitatievoorwaarden

Exploitatievoorwaarden

Naast beperkingen aan het aantal coffeeshops en de vestigingslocatie dienen, met het oog op de bescherming van het woon- en leefklimaat en dus het voorkomen van overlast, voorwaarden en beperkingen te worden gesteld aan de dagelijkse exploitatie van een coffeeshop.

De exploitatie voorwaarden zoals die zijn genoemd in de notitie Coffeeshopbeleid 1997 kunnen in principe helemaal worden overgenomen, omdat deze aansluiten bij het landelijke beleid. De exploitanten van coffeeshops dienen zich aan de volgende voorwaarden en beperking te houden (voorzover nodig zullen de voorwaarden en beperkingen worden toegelicht):

- Openingstijden dagelijks van 10.00 uur tot 22.30 uur.
- Geen verstrekking van alcoholhoudende dranken (de combinatie van softdrugs en alcohol is ongewenst).
- Geen toegang aan personen onder 18 jaar. In de huisregels dient een legitimatieplicht te worden opgenomen (legitimatie van bezoekers kan in principe niet door de politie worden afgedwongen, daarom dient een en ander via de huisregels verplicht te worden gesteld).
- De huisregels dienen zichtbaar te zijn bij binnenkomst van de coffeeshop.
- Er dient sprake te zijn van slechts één publieksruimte (meerder publieksruimten leidt tot een voor zowel de ondernemer als de politie onoverzichtelijke en moeilijker te controleren situatie).
- In de coffeeshop dient te allen tijde voldoende toezicht aanwezig te zijn (dit in verband met een voortdurend goed overzicht op de activiteiten in de coffeeshop alsook in de directe omgeving daarvan. Omdat het bezoekersaantal op uren en dagen sterk varieert, kan het aantal personeelsleden dat altijd aanwezig dient te zijn niet redelijkerwijs op een exact worden bepaald. Daarom is bepaald dat de ondernemer, evenals andere horecaondernemers, te allen tijde dient zorg te dragen voor voldoende toezicht).
- Bij door de politie of de ondernemer geconstateerde doorverkoop buiten de inrichting door een derde aan minderjarigen moet deze derde door de ondernemer de toegang worden onttrokken.
- In de toiletruimten dienen ventilatoren en uv-verlichting te worden aangebracht (dit om te voorkomen dat de toiletruimte door bezoekers wordt gebruikt om harddrugs te snuiven of te spuiten).
- De handelsvoorraad dient op een vaste plek in de inrichting te worden bewaard en dient te allen tijde op verzoek aan de politie te worden getoond.
- De ondernemer dient zorg te dragen voor voldoende toezicht op de activiteiten van zijn bezoekers in de directe omgeving van zijn bedrijf. Onder directe omgeving wordt het gebied binnen een afstand van zo'n 100 meter van het bedrijf verstaan. Overigens geldt deze bepaling voor elk horecabedrijf.
- De exploitant moet meewerken aan het nemen van steekproeven op de kwaliteit van de door hem te verkopen handelswaren.

Als nieuwe voorwaarde wordt eraan toegevoegd:

- handel in goederen of waren door derden is niet toegestaan; de beheerder/toezichthouder dient dit verbod te handhaven .

Bijlage 3 Feiten en trends over druggebruik in Nederland en Oss

De belangrijkste feiten en trends over cannabis zijn:

- Het percentage gebruikers van cannabis onder de algemene bevolking is tussen 1997 en 2001 toegenomen.
- Onder de schoolgaande jeugd (12-17 jaar) en jongeren in het algemeen (12-15 jaar) bleef het percentage actuele cannabisgebruikers stabiel.
- Nederland loopt internationaal niet uit de pas in cannabisgebruik.
- De groei van het aantal cliënten bij de ambulante verslavingszorg vanwege een primair cannabisprobleem is tot stilstand gekomen; het aantal cliënten met cannabis als secundair probleem neemt nog steeds licht toe.
- Het aantal opnames in algemene ziekenhuizen waarbij cannabisgebruik een rol speelt is gering maar stijgt licht over de jaren.

Gebruik: algemene bevolking

Van alle drugs wordt cannabis het meest gebruikt. In 1997 en 2001 vonden peilingen plaats van het Nationaal Prevalentie Onderzoek (NPO), uitgevoerd door het Amsterdamse instituut CEDRO.

Van 1997 tot 2001 nam het gebruik van cannabis in Nederland licht toe.

Kerncijfers zijn:

- In 2001 had één op de zes ondervraagden van twaalf jaar en ouder ooit cannabis gebruikt.
- Eén op de drieëndertig had dit nog gedaan in de maand voor het interview (actueel gebruik).
- In absolute getallen nam het aantal actuele gebruikers van cannabis in die vier jaar toe van 326 duizend naar 408 duizend, een stijging van 25 procent.
- Consumptie van cannabis komt vooral voor onder jongeren en jonge volwassenen.
- De stijging in zowel ooitgebruik als actueel gebruik was het grootst in de leeftijdsgroep 20 tot en met 24 jaar.
- Onder jongeren van 12 tot en met 15 jaar nam het ooitgebruik licht af.
- Meer mannen dan vrouwen gebruiken cannabis.

Informatie over het druggebruik in Oss en de regio

De GGD Hart van Brabant doet regelmatig onderzoek naar leefgewoonten van burgers. Dit onderzoek wordt om de twee jaar herhaald. In het onderzoek wordt alleen gevraagd naar het gebruik van drugs; er wordt helaas geen onderscheid gemaakt naar harddrugs (heroïne, cocaïne, opium, XTC) of softdrugs (cannabis, wiet, hasj).

Uit de GGD-enquête van 2001: op de vraag "heeft wel eens drugs gebruikt" onder de groep 20-65 jaar;

Hart van Brabant	4%,
Brabant Noord Oost	3%,
Bernheze	3%,
Lith	1%,
Maasdonk	2%,
Ravenstein	3%,
Oss	3%.

Deze cijfers geven aan dat het druggebruik in de regio niet afwijkt van het landelijke trend.